

А.А. Дубініна, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)
О.М. Сафонова, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)
І.С. Льків, асист. (*ХДУХТ, Харків*)

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ТОВАРОЗНАВСТВА ТА ЕКСПЕРТИЗИ ТОВАРІВ

Найважливішим завданням професійної підготовки фахівця, що стоїть сьогодні перед вищою школою, є формування його реальної готовності до професійної діяльності. Вихід на нову якість підготовки фахівців, що відповідають сучасним вимогам, можливий у переорієнтації навчальних планів на широке використання самостійної роботи, при цьому розумно сполучаючи її з лекційно-семінарськими формами. Самостійна робота завершує завдання в сіх видів навчальної роботи. Ніякі знання, не підкріплені самостійною діяльністю, не можуть стати справжнім надбанням людини.

Самостійна робота має виховне значення: вона формує самостійність не тільки як сукупність умінь і навичок, але й риси характеру, що відіграє істотну роль у структурі особистості сучасного фахівця вищої кваліфікації. Тому в кожному вузі, на кожному курсі ретельно відбирається матеріал для самостійної роботи студентів (СРС) під керівництвом викладачів. Роль викладача полягає в направленні процесу навчання на вирішення практичних проблем, сполучених реальними виробничими умовами, наближенні студентів до реальних ситуацій і факторів прийняття адекватних рішень.

Основою самостійної роботи служить науково-теоретичний курс, комплекс отриманих студентами знань. При розподілі завдань студенти одержують рекомендації з їхнього виконання, методичні вказівки, посібники, список необхідної літератури. Вони виконують керівну й направляючу роль у СРС, указуючи, у якій послідовності варто вивчати матеріал, на які особливості окремих тем і розділів варто звертати увагу, допомагають відбирати найбільш важливі відомості й давати пояснення з найбільш складних питань.

В структурі СРС можна виділити компоненти, характерні для її діяльності – це мотиваційні ланки, постановка конкретного завдання, вибір способів виконання, виконавча ланка, контроль.

З метою більш активного включення студентів у самостійну освітню діяльність, підвищення професійної спрямованості занять кафедрою товарознавства та експертизи товарів було розроблено й апробовано методи й форми як аудиторної, так і позааудиторної роботи.

До аудиторної форми відноситься самостійна робота з лекцій і в процесі проведення лабораторних та практичних занять. Самостійна робота студентів в аудиторіях полягає в більш глибокому й докладному вивченні окремих теоретичних положень, методів і способів рішення проблем у професійно спрямованих ситуаціях.

До позааудиторної самостійної роботи відноситься робота з навчальною й додатковою літературою, підготовка доповідей, підготовка до колоквіумів, заліків та іспитів, виконання курсових та дипломних робіт.

Під час обговорення підготовлених студентами доповідей, на семінарах одночасно відбувається перевірка вміння самостійно одержувати додаткову інформацію. Дискусії на семінарах реалізуються по домінуючій пошуковій творчій діяльності, що забезпечує глибоке усвідомлення вивченого, розуміння сутності процесів і явищ на рівні законів і закономірностей. Пошуки аргументів для доведення істинності суджень і умовиводів студентів дозволяють широко використовувати міжпредметні зв'язки, що ведуть до раціонального інтегрування навчальних дисциплін.

Для контролю знань студентів за розділами дисциплін кафедрою товарознавства та експертизи товарів використовуються тестові завдання. Необхідно підкреслити, що труднощі з виконанням цих завдань зустрічаються у студентів, які нерегулярно відвідують заняття. При регулярному відвідуванні занять і підготовці тести не викликають труднощів, а, навпаки, стимулюють мотивацію студентів та розпалюють інтерес. Також тести сприяють відновленню в пам'яті пройденого матеріалу й його закріпленню.

Відношення до тестових завдань серед викладачів вищої школи неоднозначно, але, на нашу думку, їх необхідно використовувати для перевірки знань студентів нарівні з іншими формами контролю. Тести у теперішній час є оптимальним інструментарієм, покликаним допомогти в об'єктивній оцінці знань студентів. Вони дозволяють істотно скоротити час, що відводиться на перевірку знань студентів у порівнянні з часом, затрачуваним на цю процедуру викладачем при традиційному прийомі іспиту або заліку. Тести охоплюють значно більший обсяг питань, які підлягають перевірці, що підвищує об'єктивність оцінки знань і вірогідність інформації.

Таким чином, тестова система контролю знань дозволяє: стимулювати студента в одержанні знань протягом усього періоду навчання; підійти диференційовано до оцінки знань; підвищити об'єктивність оцінки знань, крім випадкових факторів (психологічний і фізичний стан студента й екзаменатора); змінити технологію навчання.